САВЕЗ СРБА ИЗ РЕГИОНА
SAVEZ SRBA IZ REGIONA

ПРОГРАМ САВЕЗА СРБА ИЗ РЕГИОНА

УВОДНА НАПОМЕНА

Савез Срба из региона је удружење грађана које својим Програмом одређује циљеве за које ће се залагати и настојаће да их реализује кроз сарадњу са државним и другим институцијама.

Сматрамо да је питање Срба у региону једно од најзначајнијих државних и националних питања и да Србија има обавезу да активно и свакодневно ради на опстанку и побољшању њиховог положаја.

Сматрамо да Србија има обавезу да далеко више помогне протјераним Србима и другим оштећеним грађанима у рјешавању имовинских и других проблема у земљама поријекла и стамбених и бројних осталих питања у процесу интеграције до коначних и трајних рјешења.

Залажемо се за израду српског националног програма као једног од најважнијих предуслова јачања српског јединства и очувања националног и културног идентитета. Недостатак националног програма јесте један од узрока кризе идентитета српског народа.

Вјерујемо да су, поред Косова и Метохије, „бијела куга" и изумирање српског села кључна питања за опстанак Србије и српског народа и да морају имати приоритет у рјешавању.

Савез Срба из региона позива све грађане да нам се придруже и својим дјеловањем допринесу реализацији нашег Програма.

Глас подршке Програму Савеза Срба из региона можете дати попуњавањем обрасца на линку: https://ssr.org.rs/glas-podrske/ или позивом на бројеве телефона: 021 661 3600, 065 2270 701 или 065 2700 442.

ОСНОВНИ ПРОГРАМСКИ ЦИЉЕВИ

1. **Залагање за опстанак и побољшање положаја Срба у региону**
2. **Залагање за имовинска и бројна друга отета права протјераних Срба и других оштећених грађана у Хрватској и Федерацији БиХ**
3. **Оснивање Министарства за Србе у региону**
4. **Рјешавање питања несталих Срба**
5. **Рјешавање стамбених и других проблема протјераних Срба у Србији**
6. **Признавање ратног стажа крајишким борцима за читаво вријеме рата у двоструком трајању и рјешавање других питања из ове области**
7. **Оснивање Канцеларије за помоћ осумњиченим, оптуженим и осуђеним Србима за ратне злочине**
8. **Пензионерима из Хрватске, БиХ и других држава који нису корисници Фонда ПИО Србије исплаћивати једнократну новчану и другу помоћ као и домаћим пензионерима**
9. **Пензионерима из Хрватске и БиХ исплаћивати мјесечни додатак јер им је укинут заштитни додатак након одјаве пребивалишта у Хрватској и БиХ**
10. **Признавање радног стажа свим запосленим у јавном сектору у Републици Српској Крајини од 1991. до 1995. године**
11. **Залагање за истину о ратовима на подручју бивше СФРЈ**
12. **Залагање за истину о страдању Срба на подручју бивше СФРЈ**
13. **Залагање за признање геноцида у међународној заједници који је почињен над Србима у Независној држави Хрватској**
14. **Рјешавање имовинских и других проблема грађана у приградским и избјегличким насељима**
15. **Очување културе и традиције Срба са подручја бивше СФРЈ и других држава региона**
16. **Израда српског националног програма**
17. **Патриотизам и очување националног и културног идентитета**
18. **Демографска обнова Србије**
19. **Обнова села у Србији**
20. **Стварање услова за учешће српске дијаспоре у привредном и другом животу Србије**

1. ЗАЛАГАЊЕ ЗА ОПСТАНАК И ПОБОЉШАЊЕ ПОЛОЖАЈА СРБА У РЕГИОНУ

Под појмом „Срби у региону" подразумијевају се припадници српског народа који вјековима живе у Словенији, Хрватској, Босни и Херцеговини, Црној Гори, Македонији, Румунији, Албанији и Мађарској. У наведених осам држава живи близу 2 милиона Срба. Од тог броја око милион Срба живи у Републици Српској. Срби се у наведеним државама, изузев Мађарске и Румуније, суочавају са бројним проблемима у већој или мањој мјери.

У најтежем положају су преостали Срби у Хрватској и Федерацији БиХ према којима власти у Загребу и Сарајеву спроводе систематску дискриминацију у дијелу законодавства, запошљавању у јавном сектору, образовању, званичној употреби српског језика и ћирилице, расподјели средстава из буџета на централном и регионалном нивоу, обнови повратничких крајева, порушених кућа, комуналне инфраструктуре, економског развоја, социјалних услуга и низу других питања.

Малобројни српски повратници у општинама Бихаћ, Босански Петровац, Грахово, Сански Мост, Босанска Крупа, Дрвар и шире суочавају се са великим проблемом миграната. Они страхују за своју безбједност јер им мигранти проваљују у куће, краду и оштећују имовину и физички их нападају.

Залажемо се да Влада Србије покрене суштински дијалог са Хрватском и Босном и Херцеговином о рјешавању бројних других проблема преосталих Срба. Без активне улоге Србије пријети опасност нестанка посебно Срба у Хрватској и Федерацији БиХ кроз исељавање, негативни природни прираштај или асимилацију. Влада Србије треба да покрене дијалог и са другим владама у региону о рјешавању проблема Срба у тим државама.

Очување и напредак Републике Српске је стратешки национални интерес Србије и српског народа. Залажемо се за досљедну примјену Дејтонског споразума. Република Српска је потписивањем Дејтонског споразума пристала на компромис и велику жртву да буде дио државне заједнице, али под условом да без њене сагласности и Уставом прописане процедуре није могуће да се преносе надлежности на ниво Босне и Херцеговине. Међутим, одмах након ступања на снагу Дејтонског споразума почело је његово систематско кршење с циљем константног слабљења Републике Српске и стварања унитарне и централизоване Босне и Херцеговине. Један од главних предуслова трајног мира и стабилности у БиХ јесте повратак изворном Дејтонском споразуму што значи повратак отетих надлежности Републици Српској у области одбране, безбједности, правосуђа, финансија и др.

Залажемо се за пуну примјену Споразума о специјалним паралелним везама Републике Србије и Републике Српске који омогућава развијање сарадње у областима привреде и коришћења привредних ресурса, науке и технологије, образовања, културе и спорта, здравства и социјалне политике, туризма и заштите околине, информисања и др. Један од стратешких циљева државне политике треба да буде развијање свестране економске, културне, научне, просвјетне, спортске и сваке друге сарадње између Републике Србије и Републике Српске. Једно од важнијих питања јесте да се донесе одлука о истим наставним програмима у школама у Србији и Републици Српској.

Залажемо се да сви Срби изван Србије по једноставној процедури добију српско држављанство. Наиме, припадницима српског народа који немају пребивалиште на територији Републике Србије треба омогућити право да буду примљени у држављанство Републике Србије без отпуста из страног држављанства и ако поднесу писмену изјаву да Републику Србију сматрају својом матичном државом.

Залажемо се да се привредницима из Србије дају повластице, ако улажу капитал у покретање производње у Републику Српску и повратничке крајеве на подручју Хрватске и Федерације БиХ, као и повластице приликом пласмана производа у Србију.

Залажемо се да се на првом програму Радио-телевизије Србије покрене недјељна емисија која би се бавила Србима у региону.

2. ЗАЛАГАЊЕ ЗА ИМОВИНСКА И БРОЈНА ДРУГА ОТЕТА ПРАВА ПРОТЈЕРАНИХ СРБА И ДРУГИХ ОШТЕЋЕНИХ ГРАЂАНА У ХРВАТСКОЈ И ФЕДЕРАЦИЈИ БИХ

Са подручја данашње Хрватске протјерано је више од 500.000 Срба. Такође, са подручја данашње Федерације БиХ протјерано је више од 500.000 Срба. У Хрватску и Федерацију БиХ се вратио мали дио протјераних Срба због антисрпске политике коју воде званични Загреб и Сарајево од завршетка рата. Велика већина протјераних Срба живи у Србији, Српској и у трећим државама. Протјерани Срби и преостали Срби у Хрватској и Федерацији БиХ у највећој мјери нису ријешили своје имовинске и бројне друге проблеме због опструкције хрватских и бошњачких власти.

У питању су отета станарска права и пословни објекти, отето и узурпирано пољопривредно и шумско земљиште, миниране српске куће и локали, неадекватно продане и замијењене српске куће под притисцима и пријетњама у Хрватској, отети станови које су прије рата откупили припадници бивше ЈНА у Федерацији БиХ; отети станови или продаја истих под притисцима и пријетњама, заостале, а неисплаћене пензије, није признат дио или читав радни стаж прије рата, неисплаћене дионице, динарска и девизна штедња, продаја српских кућа преко хрватске Агенције за промет некретнина послије рата на основу лажних или двоструких уговора, уништена остала непокретна и покретна имовина и други проблеми. Неколико хиљада бивших носилаца станарског права из Хрватске који су прихватили алтернативне станове немају право откупа наведених станова под истим условима које су имали Хрвати и морају живјети у истима 10 година, а није им обезбијеђен посао.

Посебну опасност представља незаконито књижење српске имовине у Федерацији БиХ на основу објаве у Службеном гласнику без обавјештавања власника да је то дужан да уради у року од 60 дана. У случају да се власници некретнина не јаве у року од 60 дана од објаве огласа постоји реална опасност да надлежни суд укњижи као власника државу или појединце који своје право на некретнину доказују путем одржаја – државине или путем лажних уговора о купопродаји.

Од бројних неријешених проблема протјераних Срба из Хрватске, један је исплата доспјелих неисплаћених пензија. У Републици Српској Крајини, до прогона српског народа са тог подручја (4. августа 1995. године) било је 57.500 пензионера. Свима њима хрватски Мировински фонд обуставио је исплату пензија почетком друге половине 1991. године. Обнова исплате почела је да тече од друге половине 1997. године, али од подношења захтјева, па унапријед. Према процјени Удружења пензионера из Хрватске из Београда обустављена је 81 пензија у просјеку по пензионеру. Премда Хрватска има међународну правну обавезу да исплати неисплаћене пензије својим пензионерима (Анекс Е Бечког споразума о сукцесији под називом Пензије), она то плански опструише. Пензионери који су отишли у пензију 1991. године са пуним радним стажом и годинама старости (65) и раније сада имају 94 године живота, или више (ако су живи). Право на неисплаћене пензије имају потомци крајишких пензионера јер је у питању стечено право.

Залажемо се да Влада Србије изради Националну стратегију за регулисање отворених питања сукцесије са конкретним Акционим планом за њену реализацију. У реализацију треба укључити ресорна министарства и већ постојеће органе и радна тијела уз могућност формирања нових, а све у циљу хитне имплементације Анекса Г и Е Бечког споразума о питањима сукцесије СФРЈ.

Залажемо се да Влада Србије покрене суштински дијалог са Хрватском и Босном и Херцеговином о рјешавању уништене и отете имовине, отетих стечених права и бројних других проблема протјераних Срба и преосталих Срба у Хрватској и Федерацији БиХ. Темељ дијалога мора да буде Анекс Г Бечког споразума о сукцесији под називом Приватна својина и стечена права. У њему јасно стоји да свим грађанима и правним лицима морају бити заштићена и враћена права која су имали на дан 31. 12. 1990. године, а сви уговори склопљени под притисцима и пријетњама морају бити проглашени ништавним. Бечки споразум о сукцесији је међудржавни споразум који је ратификован у парламентима држава насљедница бивше Југославије и према Уставу Хрватске, Босне и Херцеговине и међународном праву има јачу правну снагу од домаћих закона. Од ступања на снагу Бечког споразума о сукцесији јуна 2004. године Хрватска систематски опструише и блокира спровођење Анекса Г Приватна својина и стечена права и Анекса Е Пензије.

3. ОСНИВАЊЕ МИНИСТАРСТВА ЗА СРБЕ У РЕГИОНУ

Један од важних предуслова успјешне борбе за отета имовинска и друга права протјераних Срба и опстанак преосталих Срба у Хрватској и Босни и Херцеговини и другим државама у региону јесте оснивање посебне државне институције, односно Министарства за Србе у региону. Без снажне, константне и институционалне политичке подршке Србије извјесно је да ће Срби у Хрватској и Федерацији БиХ временом нестати са својих вјековних подручја, што би било трагично и супротно српским државним и националним интересима.

Наведено Министарство би требало да има озбиљан буџет и запослене стручне, посвећене и одговорне људе који би свакодневно радили на рјешавању бројних проблема нашег народа (повратак отете и узурпиране имовине и других права, обнова кућа, школа, амбуланти, продавница, цркви, гробаља, споменика, комуналне инфраструктуре, економска и социјална помоћ, борба за образовање српске дјеце на српском језику и ћирилици и запошљавање Срба у јавном сектору, борба за долазак српског капитала и отварање радних мјеста и низ других мјера и активности).

У оквиру Министарства основати правну службу. Запослени правници би бесплатно пружали правну помоћ и бесплатно писали поднеске протјераним Србима и другим оштећеним грађанима који се боре за своја имовинска и бројна друга права у Хрватској, БиХ и другим државама региона. По потреби ангажовани правници би лично звали надлежне институције у Хрватској, БиХ и другим државама региона у циљу помоћи и подршке протјераним Србима и другим оштећеним грађанима.

У оквиру Министарства основати Фонд за стипендирање српских ученика и студената из региона и додјелу годишњих награда најбољим студентима из региона.

4. РЈЕШАВАЊЕ ПИТАЊА НЕСТАЛИХ СРБА

Хрватска плански блокира рјешавање више од 1.700 несталих Срба јер се на званичном хрватском списку несталих налази више Срба него Хрвата. Такође, у Хрватској постоји више десетина познатих гробних мјеста гдје се налазе посмртни остаци више од 150 Срба чија тијела нису ексхумирана искључиво због опструкције хрватске власти. У Заводу за судску медицину у Загребу налазе се посмртни остаци око 900 ексхумираних тијела чију идентификацију опструише хрватска страна из разлога јер више од 500 тијела су страдали Срби.

Босна и Херцеговина плански блокира рјешавање 1.650 несталих Срба. Од 1995. године, када је процес тражења несталих лица радила Комисија Републике Српске, до формирања Института за нестала лица 2008. године, ријешено је било 3.454 лица српске националности, што просјечно износи 256 лица годишње. Формирањем Института за нестала лица у БиХ са сједиштем у Сарајеву 2008. године дошло је до скоро потпуног застоја у тражењу несталих Срба. У посљедње двије године ријешена су само два нестала лица српске националности. Масовне гробнице убијених Срба се измјештају како тијела страдалих Срба не би била пронађена.

Залажемо се да држава захтјева од Хрватске и међународне заједнице да објави националну припадност 1.869 несталих грађана колико их се налази на хрватском списку, да призна додатни списак од 630 несталих Срба, да ексхумира нестале Србе са познатих гробних мјеста и да идентификује 900 тијела која се налазе у мртвачници у Загребу од којих су више од 500 Срби.

Залажемо се да држава тражи од БиХ и међународне заједнице да се изврши потпуна реконструкција и деполитизација Института за нестала лица, да се уради централна база података о несталим лицима и да се објави њихова национална припадност. Уколико то није могуће, Институт треба укинути и процес тражења несталих лица вратити у надлежност Републике Српске.

5. РЈЕШАВАЊЕ СТАМБЕНИХ И ДРУГИХ ПРОБЛЕМА ПРОТЈЕРАНИХ СРБА У СРБИЈИ

У Републици Србији је у претходном периоду изграђено више хиљада стамбених јединица за избјегла и прогнана лица, углавном средствима међународних организација, и Владе Републике Србије у мањој мјери. Међутим, Регионални стамбени програм који је у Србији почео 2012. године спроводи се недопустиво споро. Према анкети Комесаријата за избеглице и миграције из 2009. године евидентирано је око 17.000 избјегличких породица са подручја Хрватске и Босне и Херцеговине са неријешеним стамбеним питањем. Држава је обећала да ће у року од 5 година, односно у периоду од 2012. до 2017. године, бити ријешено стамбено питање свих 17.000 избјегличких породица. У међувремену, рок за реализацију Регионалног стамбеног програма неоправдано је продужен до краја 2021. године, а Комесаријат за избеглице и миграције је саопштио да ће до краја 2021. године бити ријешено свега нешто више од 7.000 породица. Процјењује се да ће више од 12.000 избјегличких породица остати без крова над главом јер нису били сви обухваћени анкетом.

Залажемо се да држава коначно трајно ријеши стамбено питање свих протјераних Срба из Хрватске и Федерације Босне и Херцеговине, као кључно питање интеграције, у складу са обећањем Комесаријата за избеглице и миграције из 2012. године и да се свима омогући право власништва под повољним условима, као и да се повећају средства за економско оснаживање протјераних Срба.

Залажемо се да се протјераним Србима и њиховој дјеци, који подносе захтјев за пријем у држављанство Републике Србије, омогући да то учине по повлашћеној такси за прогнана лица у износу од 1.070 динара, без обзира на то да ли у тренутку подношења захтјева имају или немају важећи избјеглички статус.

Залажемо се да се свим протјераним Србима против којих се воде поступци за ратне злочине пред судовима у Хрватској и Босни и Херцеговини омогући пријем у српско држављанство, као и онима против којих се воде судски поступци у Београду, или је судски поступак већ окончан и осуђена лица су одслужила казну затвора. Велика већина поступака против Срба води се на основу лажних доказа.

6. ПРИЗНАЊЕ РАТНОГ СТАЖА КРАЈИШКИМ БОРЦИМА ЗА ЧИТАВО ВРИЈЕМЕ РАТА У ДВОСТРУКОМ ТРАЈАЊУ И РЈЕШАВАЊЕ ДРУГИХ ПИТАЊА ИЗ ОВЕ ОБЛАСТИ

Закон о правима бораца, војних инвалида, цивилних инвалида рата и чланова њихових породица дискриминише и не признаје више од 50.000 бораца Српске војске Крајине и Министарства унутрашњих послова Републике Српске Крајине који су били учесници у борбеним дејствима након 27. априла 1992. године, па све до 12. новембра 1997. године када је подручје Источне Славоније, Барање и Западног Срема враћено Хрватској. Због тога је потребно да се наведени закон врати у скупштинску процедуру и да се усвоји низ амандмана којима ће се уклонити дискриминација према крајишким борцима, крајишким ратним војним инвалидима којима није признат статус, крајишким цивилним инвалидима рата и другим категоријама Крајишника.

Залажемо се да се свим припадницима војске и полиције Републике Српске Крајине призна ратни стаж за читаво вријеме рата у двоструком трајању. Крајишки борци су се часно и храбро борили за свој народ и државу и држава има уставну, националну и моралну обавезу да поштује њихову борбу.

Залажемо се да се борци разврстају, без обзира на вријеме и територију укупног војног ангажовања, у двије категорије: 1) борац прве категорије је борац са ангажовањем преко 45 дана; 2) борац друге категорије је борац са ангажовањем до 45 дана. Садашње рјешење у Закону је дискриминаторско јер прави разлику између бораца који су били ангажовани у Републици Српској (РС) и Републици Српској Крајини (РСК) и бораца који су били ангажовани на Косову и Метохији 1999. године. У члану 7. Закона стоји да борац прве категорије је борац који је био ангажован преко 200 дана у РС и РСК, а свега 60 дана на територији АП Косово и Метохија.

Залажемо се да се статус борца утврђује на основу два квалификована свједока, у случају да не постоје оригинални писмени докази из времена учешћа у рату, или ако надлежни орган Републике Србије не посједује писмене податке о дужини ангажовања борца у оружаним снагама. Треба узети у обзир чињеницу да већи дио бораца Војске РСК не располаже оригиналним писменим доказима из времена учешћа у рату због злочиначких акција хрватске војске и полиције.

Залажемо се да се отвори нови рок у трајању од најмање годину дана за признавање својства ратног војног инвалида за сва лица која захтјев нису предала на вријеме у претходном периоду.

Залажемо се да ратни војни инвалиди који су рањени након 27. априла 1992. године имају право на рјешавање стамбеног питања, као и они који су рањени прије наведеног датума.

Залажемо се да цивилни инвалиди рата из Републике Српске Крајине, који су држављани Републике Србије, поново примају личну инвалиднину. Наведена лица су личну инвалиднину примала од 2000. до 2013. године када је укинута савезна уредба која је регулисала то питање.

Залажемо се да Крајишници поново примају личне или породичне инвалиднине које су им незаконито укинуте због повратка у Хрватску или одласка у треће земље.

7. ОСНИВАЊЕ КАНЦЕЛАРИЈЕ ЗА ПОМОЋ ОСУМЊИЧЕНИМ, ОПТУЖЕНИМ И ОСУЂЕНИМ СРБИМА ЗА РАТНЕ ЗЛОЧИНЕ

Правосуђе Хрватске води кривичне поступке против Срба за ратне злочине на основу лажних доказа и лажних исказа свједока сарадника, што јасно говори да се ради о етнички мотивисаном правосуђу. Биро Интерпола у Загребу је од свог оснивања 2001. године почео, на захтјев Хрватске, да расписује међународне потјернице на основу којих до данашњег дана трају хапшења Срба по читавом свијету. Такође, циљ правосуђа БиХ је доношење ослобађајућих пресуда за бошњачке ратне команданте како би се оправдала неистина СДА и бошњачке стране да су Србија и Срби били агресори на БиХ, а припадници тзв. Армије БиХ браниоци. Бројне чињенице јасно показују да правосуђе БиХ није независно и професионално већ етнички мотивисано правосуђе, као и хрватско.

Залажемо се да се формира Канцеларија за помоћ процесуираним Србима за ратне злочине, односно против којих су кривичне поступке покренули истражни и правосудни органи у Хрватској и Босни и Херцеговини. Циљ Канцеларије јесте да пружа бесплатну стручну и правну помоћ и финансира одбрану оптужених Срба и припадника бивше ЈНА од којих се велика већина налази у тешкој финансијској ситуацији. Суђења су често дуга и скупа и многи немају новца да сами сносе трошкове одбране. На овај начин би се помогло оптуженим Србима и члановима њихових породица да се на достојанствен начин бране од лажних оптужница и монтираних судских поступака. Највећи број осумњичених, оптужених и осуђених Срба осјећа се огорчено јер су се часно борили за свој народ и државу и желе са свог имена да скину љагу ратног злочинца.

Хрватска и Федерација БиХ дуги низ година финансирају одбране оптужених припадника Хрватске војске и полиције, као и припадника тзв. Армије БиХ и полиције БиХ. Један од примјера јесте и Кантон Сарајево који је у буџету за 2019. годину издвојио више од 350.000 евра, а у буџету за 2020. годину 330.000 евра за помоћ бившим борцима тзв. Армије БиХ који су оптужени за ратне злочине.

8. ПЕНЗИОНЕРИМА ИЗ ХРВАТСКЕ, БИХ И ДРУГИХ ДРЖАВА КОЈИ НИСУ КОРИСНИЦИ ФОНДА ПИО СРБИЈЕ ИСПЛАЋИВАТИ ЈЕДНОКРАТНУ НОВЧАНУ И ДРУГУ ПОМОЋ КАО И ДОМАЋИМ ПЕНЗИОНЕРИМА

Одлуком Владе Србије од 10. априла 2020. године 1,7 милиона пензионера корисника Фонда ПИО добило је једнократну новчану помоћ у износу од 4.000 динара како би се осјећали сигурније услијед тешке ситуације изазване пандемијом корона вируса. Нажалост, наведену новчану помоћ нису добили пензионери који имају пребивалиште или боравиште у Србији, а пензију су остварили у бившим југословенским републикама. Према подацима Завода за социјално осигурање за 2018. годину у Србији живи 118.565 пензионера са подручја бивше Југославије. Од тог броја 55.906 је из Хрватске, 39.134 из Босне и Херцеговине, 11.845 из Словеније, 5.841 из Сјеверне Македоније и 5.839 из Црне Горе. Мањи дио њих су добили једнократну новчану помоћ јер су дио радног стажа остварили у Србији. Велика већина није добила једнократну новчану помоћ иако имају мале пензије и налазе се у тешкој социјалној ситуацији. Наведена категорија пензионера осјећа се разочарано, огорчено и дискриминисано јер испуњавају све своје обавезе према држави као и остали пензионери.

Залажемо се да Влада исплаћује једнократну новчану помоћ и додјељује хуманитарну и другу помоћ (нпр. рефундација трошкова сахране) пензионерима са подручја бивше Југославије који живе у Србији, а нису корисници Фонда ПИО Србије, као и домаћим пензионерима.

9. ПЕНЗИОНЕРИМА ИЗ ХРВАТСКЕ И БИХ ИСПЛАЋИВАТИ МЈЕСЕЧНИ ДОДАТАК ЈЕР ИМ ЈЕ УКИНУТ ЗАШТИТНИ ДОДАТАК НАКОН ОДЈАВЕ ПРЕБИВАЛИШТА У ХРВАТСКОЈ И БИХ

Пензионерима из Хрватске и Босне и Херцеговине који су одјавили пребивалиште у Хрватској и Федерацији БиХ и пријавили пребивалиште у Србији пензиони фондови у Загребу и Сарајеву укинули су тзв. заштитни додатак. Ради се о пензионерима који су имали пензије испод гарантованог минимума. Због тога су им пензиони фондови у Загребу и Сарајеву исплаћивали минималну пензију, односно најнижи износ пензије све док су имали пребивалиште на територији Хрватске и Федерације БиХ. Након укидања заштитног додатка наведени пензионери примају у Србији мизерне пензије у висини од 2.000 до 3.000 динара, или нешто мало веће. Одговорност сноси Савезна Република Југославија, чији је правни насљедник Република Србија, јер је потписала штетне Споразуме о социјалном осигурању са Хрватском (1997) и Босном и Херцеговином (2003).

Залажемо се да Влада Србије донесе Уредбу којом би се омогућило да пензионери из Хрватске и БиХ, којима је укинут заштитни додатак у Загребу и Сарајеву, добију редовни мјесечни додатак у Србији јер се налазе у изузетно тешкој социјално-економској ситуацији.

10. ПРИЗНАВАЊЕ РАДНОГ СТАЖА СВИМ ЗАПОСЛЕНИМ У ЈАВНОМ СЕКТОРУ У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ КРАЈИНИ ОД 1991. ДО 1995. ГОДИНЕ

Један број Срба и других грађана био је запослен у јавном сектору у Републици Српској Крајини од 1991. до 1995. године, тј. у образовању, здравству, систему социјалне заштите, култури, централној и локалној администрацији, јавним предузећима и др. Сви запослени били су директни или индиректни корисници буџетских средстава.

Залажемо се да се свим запосленим у јавном сектору Републике Српске Крајине призна радни стаж у трајању од 4 године, односно онолико колико је лице било запослено.

11. ЗАЛАГАЊЕ ЗА ИСТИНУ О РАТОВИМА НА ПОДРУЧЈУ БИВШЕ СФРЈ

Сматрамо да треба покренути правну, политичку и дипломатску борбу у међународној заједници против пропагандних лажи да су Србија и Срби извршили агресију на Хрватску и Босну и Херцеговину, да се у Сребреници и још седам општина десио геноцид над Бошњацима, да је Република Српска настала на геноциду и етничком чишћењу и да је Олуја била ослободилачка и одбрамбена акција. Циљ је да се сакрије права истина да је главни кривац за рат у Хрватској била власт на челу са Фрањом Туђманом, а у Босни и Херцеговини власт на челу са Алијом Изетбеговићем.

Потпуна је неистина став дијела међународне заједнице да непостојећи геноцид у Сребреници представља једно од најмрачнијих поглавља новије европске историје. Догађај у Сребреници 1995. године је један од ратних злочина на простору бивше СФРЈ коме је претходио ратни злочин над Србима у средњем Подрињу.

Залажемо се да држава оснује Савјет за истину о ратовима деведесетих година чији би задатак био да се бори против пропагандних лажи да су Србија и Срби били агресори и злочиначка страна, а Бошњаци и Хрвати жртве који су водили ослободилачке и одбрамбене ратове.

12. ЗАЛАГАЊЕ ЗА ИСТИНУ О СТРАДАЊУ СРБА НА ПОДРУЧЈУ БИВШЕ СФРЈ

Српски народ доживио је масовно страдање и брутално етничко чишћење на подручју Хрватске, Босне и Херцеговине и АП Косова и Метохије. Званично Сарајево, Загреб и Приштина негирају, умањују и прећуткују српске жртве. Због тога је важно да се истина о српским жртвама далеко јаче чује у међународној заједници.

Залажемо се да држава оснује Меморијални центар српских жртава на простору бивше Југославије чији би задаци, између осталог, били: попис српских жртава и стратишта; обиљежавање српских стратишта путем споменика и спомен плоча и њихово одржавање; израда музејских поставки о злочинима над Србима; ширење истине у домаћој и међународној јавности о српском страдању путем организовања округлих столова, научних конференција, трибина, састанака, гостовања у медијима; израда публикација и других материјала, превођење публикација и материјала на најзначајније свјетске језике и дистрибуција у међународној заједници.

Залажемо се за изградњу великог споменика српским жртвама (у ратовима) 1990–2000. године. Споменик би био посвећен српском народу и грађанима Србије страдалим за отаџбину у оружаним сукобима од 1990. године на простору бивше Југославије.

13. ЗАЛАГАЊЕ ЗА ПРИЗНАЊЕ ГЕНОЦИДА У МЕЂУНАРОДНОЈ ЗАЈЕДНИЦИ КОЈИ ЈЕ ПОЧИЊЕН НАД СРБИМА У НЕЗАВИСНОЈ ДРЖАВИ ХРВАТСКОЈ

Српски народ је заједно са Јеврејима и Ромима доживио незапамћен геноцид у Независној Држави Хрватској током Другог свјетског рата. Нажалост, дуги низ година свједоци смо радикалне ревизије историје односно намјерног умањивања српских жртава, негирања геноцида, фалсификовања историјских чињеница и третирања усташких зликоваца као патриота и бораца за хрватску слободу. Важно је нагласити да је злочин геноцида над Србима у НДХ по својим размјерама раван холокаусту који је нацистичка Њемачка извршила према Јеврејима, а по бруталности и монструозности превазилази холокауст.

Залажемо се да држава оснује Меморијални центар српских жртава геноцида НДХ по узору на Меморијални центар Јад Вашем у Јерусалиму који је основао Израел 1953. године. Меморијални центар би био мјесто које чува сјећање на српске жртве геноцида НДХ током читаве године. Циљ Меморијалног центра био би да документује историју српског народа за вријеме трајања НДХ, односно да настави попис српских жртава, да чува сјећање на српске жртве геноцида и да га пренесе новим генерацијама путем архива, библиотека, школа, музеја, музејских поставки, дјечјег меморијала и низа споменика посвећен Јасеновцу и другим српским стратиштима.

Залажемо се да Скупштина Србије усвоји Резолуцију о геноциду Независне Државе Хрватске над Србима, Јеврејима и Ромима. Наведеном Резолуцијом Србија треба да захтјева да Хрватска призна почињени геноцид НДХ над Србима, Ромима и Јеврејима; да се на достојан начин обиљеже сва мјеста страдања и чува успомена на жртве; да се ексхумирају и достојно сахране посмртни остаци српских жртава из стотина велебитских и херцеговачких јама гдје год је то могуће; да се исплати правична одштета жртвама геноцида и њиховим потомцима од стране Републике Хрватске.

Залажемо се да држава установи Дан сјећања на српске жртве геноцида у НДХ и да се тај дан обиљежава сваке године на државном нивоу.

Залажемо се и за оснивање Меморијалног центра свих српских жртава у 20. вијеку чији циљ је његовање сјећања на страдање Срба у ратовима током 20. вијека. Наведени центар треба да коначно утврди, између осталог, број цивилних и војничких жртава током и након Другог свјетског рата. Због ефикасније борбе у међународној заједници за признање незапамћеног геноцида који је почињен над Србима у НДХ потребно је основати посебан Меморијални центар.

14. РЈЕШАВАЊЕ ИМОВИНСКИХ И ДРУГИХ ПРОБЛЕМА ГРАЂАНА У ПРИГРАДСКИМ И ИЗБЈЕГЛИЧКИМ НАСЕЉИМА

У дијелу приградских и избјегличких насеља грађани живе без канализације, струје, воде, асфалтираних путева, расвјете. Недостају културни, забавни, спортско-рекреативни и образовни садржаји за дјецу, младе, али и за одрасле. Домови здравља, основне школе, вртићи, пијаце, поште и други јавни објекти су зрели за реконструкцију и проширење. У доста случајева грађани приградских и избјегличких насеља плаћају 2 до 3 пута већу цијену јавног пријевоза него грађани који живе у центру града. Посебан проблем су неријешени имовинско-правни односи.

Залажемо се да се у приградским и избјегличким насељима, гдје то још није урађено, изгради канализациона, водоводна и електро мрежа, јавна расвјета, асфалтирају путеви, уведу линије јавног пријевоза, изграде нови вртићи, основне школе, амбуланте, спортска игралишта, домови културе и уради реконструкција и проширење постојећих.

Залажемо се да приградска и избјегличка насеља са неријешеним имовинско-правним проблемима буду једно од приоритета Владе и локалних власти. То би омогућило грађанима да се упишу у катастар непокретности и коначно постану власници својих кућа и пословних објеката у формално-правном погледу.

Залажемо се да се изврши децентрализација власти и врате одузете надлежности мјесним заједницама. На тај начин грађани би дио својих проблема рјешавали тамо гдје живе. Приградска и избјегличка насеља, која то заслужују по својој величини, треба да добију статус мјесне заједнице да би лакше рјешавала комуналне и друге проблеме.

15. ОЧУВАЊЕ КУЛТУРЕ И ТРАДИЦИЈЕ СРБА СА ПОДРУЧЈА БИВШЕ СФРЈ И ДРУГИХ ДРЖАВА РЕГИОНА

Значајан дио грађана Србије су Срби који су родом и поријеклом са подручја данашње Хрватске, Босне и Херцеговине и других држава региона. Они су са собом донијели обичаје, традицију, игре и пјесме, што представља право културно и духовно богатство и даје велики допринос читавој српској култури.

Залажемо се да се оснује посебна државна институција тј. Културни центар Срба из региона који би се бавио издавачком дјелатношћу (историја, сликарство, сакрална умјетност...) и чувањем, заштитом и афирмацијом обичаја, традиције, игре и пјесме Срба који су родом и поријеклом из Крајине, Херцеговине, Сарајевско-романијске регије, Бирча, Семберије, Посавине и многих других подручја у региону западног Балкана гдје је српски народ живио и живи вјековима.

16. ИЗРАДА СРПСКОГ НАЦИОНАЛНОГ ПРОГРАМА

Српски народ се суочава са бројним стратешким изазовима: угрожавање територијалне цјеловитости Србије, константан пад природног прираштаја, нестанак српског села, стални притисци на Републику Српску, дискриминација, исељавање и асимилација Срба у региону, неискориштени привредни и други потенцијали дијаспоре, систематско кршење права протјераних Срба, све веће социјално раслојавање, подјеле у српском народном бићу и др. Сви наведени и други изазови потврђују да је српском народу потребан српски национални програм.

У изради српског националног програма неопходно је да се ангажују духовне, научне, културне, пословне и друге институције и политичке странке. Свесрпски дијалог треба да покрену Српска православна црква и Српска академија наука и умјетности. Израда српског националног програма претпоставља успостављање сагласности око суштинских националних циљева и задатака и један је од најважнијих предуслова јачања српског јединства и очувања националног и културног идентитета.

Сматрамо да би теме будућег свесрпског дијалога требало, између осталог, да буду очување Косова и Метохије у оквирима Србије у складу са Уставом и Резолуцијом 1244, досљедно поштовање Дејтонског споразума и јачање Републике Српске, опстанак и побољшање положаја Срба у региону, превазилажење српских подјела, демографска обнова Србије, обнова села, укључивање дијаспоре у привредни и сваки други развој матице, очување и његовање националног и културног идентитета, залагање за права оштећених грађана у државама насталим на простору бивше СФРЈ и др.

17. ПАТРИОТИЗАМ И ОЧУВАЊЕ НАЦИОНАЛНОГ И КУЛТУРНОГ ИДЕНТИТЕТА

Патриотизам је љубав према Србији, Републици Српској и српском народу који живи изван граница Србије и Републике Српске и коме треба конкретним мјерама и активностима помоћи да опстане и сачува свој национални, вјерски и културни идентитет. Такође, истинског националног патриотизма нема без стварне бриге за све оне који су на било који начин страдали бранећи српски народ.

У основи дјеловања нашег народа мора бити политика националног идентитета заснована на важећим документима међународне заједнице. То претпоставља обнову и јачање националних културних институција, национално васпитање као дио образовног процеса у предшколским установама, основној и средњој школи, истинито приказивање збивања из прошлости и садашњости, афирмисање припадника нашег народа који су чинили дјела од непролазне вриједности, његовање сјећања на српске жртве и др.

Такође, неопходно је да Србија конкретним мјерама и активностима помогне да српски народ који живи у региону западног Балкана и у дијаспори сачува свој национални и културни идентитет. Потребно је заштитити српске културно-историјске споменике, српска војничка гробља и гробове српских жртава из свих ратова који се налазе изван граница Републике Србије и Републике Српске.

Залажемо се да градови и општине треба да сачувају од заборава знамените Србе који су родом и поријеклом из региона на начин да се улице и тргови назову њиховим именима. Поред тога, сматрамо да улице и тргове треба назвати по именима српских мјеста и стратишта са простора бивше Југославије и других држава региона.

Залажемо се да у наставни програм предмета Историје свеобухватно обради тема ратова деведесетих година са чињеницама о страдању нашег народа уз аргументовано оспоравање нетачних теорија о агресији Србије и Срба на бивше југословенске републике.

Залажемо се да држава предузме све потребне мјере са циљем поштовања уставне одредбе у којој стоји да је у службеној употреби српски језик и ћириличко писмо.

18. ДЕМОГРАФСКА ОБНОВА СРБИЈЕ

Сваке године Србија, због негативног природног прираштаја (више људи умре него што се роди), губи око 35.000 становника. Србија већ тридесет година има константан пад природног прираштаја. Постали смо старо друштво јер је просјечна старост становништва прешла 41 годину. Код нас је мање дјеце (до 15 година) него старих (преко 65 година). Готово свака трећа породица у Србији нема дјецу. Просјечан број рођене дјеце по жени је 1,4 док је за просто обнављање становништва нужно 2,1 дијете по жени. У Србији је 1948. било чак 3,1 дијете по жени. Млади одлазе у друге државе, а преостало становништво концентрише се у свега неколико великих градова. Недостатак људи отвара и потенцијалне безбједносне проблеме јер на празну територију уселиће се неки други народи.

Залажемо се да демографска политика буде апсолутни приоритет ове земље. Обнова и изградња Србије подразумијева и обнову становништва. Морамо бити свјесни да европски трендови иду супротно овим циљевима, као и да општа популарна култура подстиче одустајање од рађања. Упркос свим овим препрекама, сигурни смо да истрајна и реална демографска политика може дати резултате и зауставити негативне трендове. Породица као основна ћелија друштва треба да има најважнију улогу у животу сваког појединца, али и српског друштва у цјелини.

Залажемо се да држава треба у што краћем року да усвоји Стратегију демографске обнове Србије у којој ће, између осталог, бити дефинисане разноврсне мјере за подстицање наталитета. Једна од мјера јесте додјела тзв. „мајчинског капитала" у износу од 5.000 евра у динарској противвриједности послије рађања другог или наредног дјетета, ако родитељи та средства нису добили када су, прије доношења закона, добили друго дијете. Друга од мјера јесте изградња станова за све грађане под повољним условима за откуп или новчана помоћ у проширивању постојећег стамбеног простора. Расту становништва треба да допринесе политика равномјерног регионалног развоја Републике Србије, а посебно убрзани развој заосталих и демографски опустјелих подручја.

19. ОБНОВА СЕЛА У СРБИЈИ

Један од кључних проблема у држави је нестанак села, односно одлазак младих са села. Од 4.700 села њих 1.200, или свако четврто, је у фази нестајања. У 4.000 села, или 86 одсто, опада број становника. У 1.000 села је мање од 100 житеља. У селима се налази 50.000 празних кућа, а у још 150.000 кућа нико не живи стално. У нашим селима преко 200.000 мушкараца млађих од 40 година је неожењено, а око 100.000 жена исте старосне доби је неудато. Ако се угаси село, нестаје Србија. Потребно је низом конкретних мјера показати људима да бављењем пољопривредом могу да остваре добру зараду. Реална је процјена да би се зауставио одлазак младих са села и да би се дио људи вратио на село када би видјели да се од земље може лијепо зарадити и живјети и да имају обезбијеђену инфраструктуру. Зато је потребна систематска помоћ државе.

Залажемо се да држава, између осталог, треба да предузме сљедеће мјере:

– гарантовати пољопривредницима откупну цијену њихових производа која је унапријед договорена и наплату по испоруци (Национални гарантни фонд),

– мјесним заједницама вратити одузете надлежности односно имовину и средства да би грађани могли путем заједничких акција да унаприједе и побољшају живот у селима,

– максимално убрзати развој сеоске инфраструктуре (асфалтирани путеви, квалитетно и уредно снабдијевање струјом и водом, поште, продавнице, апотеке, амбуланте, школе, вртићи, домови културе, библиотеке, банкомати, мобилна телефонија, интернет, спортски садржаји...),

– дати на бесплатно коришћење земљиште у државном власништву до величине 20 хектара младим брачним паровима и пољопривредницима,

– посебни финансијски подстицаји за младе брачне парове, жене и дјецу који живе на селу,

– додјела кућа са окућницом по најповољнијим условима онима који желе живјети на селу и обрађивати земљу (донација у висини од 10.000 евра у динарској противвриједности, а остатак властита средства или бескаматни кредит),

– бескаматни кредити за куповину пољопривредне механизације и опреме,

– обновити прехрамбену индустрију кроз обнову пољопривредно-индустријских комбината,

– ријешити на праведан начин питање пензијског и инвалидског осигурања пољопривредника. Пољопривредници треба да плаћају доприносе у складу са приходима које остварују и величином земљишта које обрађују, а не да сви плаћају исте износе тј. и они који имају 3 или 5 хектара и они који имају 50–100 и више хектара,

– ријешити питање дугова пољопривредницима према Фонду за пензијско-инвалидско осигурање и Фонду за здравствено осигурање репрограмом на годину дана и отписом камата.

20. ЈАЧАЊЕ ВЕЗА ИЗМЕЂУ МАТИЦЕ И СРПСКОГ НАРОДА У ДИЈАСПОРИ

Српска дијаспора представља огроман економски, социјални, патриотски, образовни и културни капитал који је неискоришћен и запостављен. Бројне чињенице показују да је српска дијаспора значајан фактор у иностранству, посебно у науци, култури, бизнису, медицини али и у другим областима друштвеног живота. У Србију годишње путем новчаних дознака стиже више од три милијарде евра из дијаспоре, тако да дознаке чине 15 одсто бруто друштвеног производа. Нажалост, између матице и дијаспоре доминира у великој мјери однос неразумијевања јер је у претходним деценијама изгубљено повјерење због неиспуњених обећања и других разлога. Питање неповјерења је сложено и не може се разрјешавати преко ноћи. Оно захтјева пуно напора, добре воље и стрпљења.

Активирање разноврсних ресурса дијаспоре један је од кључних предуслова друштвеног и економског развоја Србије. Србија треба да успостави систем да дијаспора, поред патриотских осјећања, има снажан економски интерес да улаже у Србију. Један од начина да се поврати међусобно повјерење јесте да матица покрене стални дијалог са дијаспором, као и да се у креирање политике према дијаспори укључе водећи представници дијаспоре. Наше дубоко увјерење јесте да дијаспора у великој мјери може допринијети да Србија постане јака и снажна држава која ће на ефикасан начин да штити своје виталне државне и националне интересе.

Савез Срба из региона се залаже да Србија уради слиједеће конкретне мјере које сматрамо као предуслов у суштинском јачању веза дијаспоре и матице и стварању јаке Србије

- Основати Министарство за дијаспору које би се плански бавило поправљањем односа између дијапсоре и матице, унапређењем положаја дијаспоре, стварањем услова за укључивање дијаспоре у политички, економски и културни живот матице и одрживи повратак;

- Законски омогућити да дијаспора има одређен број гарантованих посланичких мјеста у Скупштини Србије (најмање три мандата);

- Покренути систематску бригу за дјецу рођену изван матице кроз јачање система српске наставе у дијаспори. Потребно је обезбедити довољан број мотивисаних и патриотски орјентисаних наставника и квалитетне уџбенике и средства за додатне садржаје;

- Организовати посјете, љетне кампове, екскурзије дјеце и омладине из дијаспоре у Србији, као и посјете српских организација, умјетника и других јавних личности из Србије у дијаспору;
- Увести гласање дијаспоре поштом или електронским путем јер гласање у амбасадама и конзулатима одвраћа људе да се изјашњавају због удаљености бирачких мјеста;
- Максимално поједноставити и олакшати процедуру пријема у српско држављанство;
- Увести финансијске повластице за српске привреднике из дијаспоре односно у најмању руку изједначити ивеститоре из дијаспоре са инвеститорима странцима;
- Урадити што потпунији попис дијаспоре, као и попис високообразованих лица, научне заједнице, умјетника, пословних људи, медија, удружења, клубова
- Обезбедити пореске олакшице и укидати бирократске препреке свима људима из дијаспоре који су одлучили да се врате у Србију
- Промовисати могућности слиједеће генерације дијаспоре за рад и студирање у Србији
- Створити механизме и систем услуга који ће пензионерима из дијаспоре омогућити да своју старост проведу у Србији;
- Размјена и ширење знања и информација путем нових медија, организована прослава значајних историјских датума, организовање конференција поводом важних догађаја и др.

Београд, 1. децембар 2020. године

Предсједник Савеза Срба из региона
Миодраг Линта

Глас подршке Програму Савеза Срба из региона можете дати попуњавањем обрасца на линку: https://ssr.org.rs/glas-podrske/ или позивом на бројеве телефона: 021 661 3600, 065 2270 701 или 065 2700 442.